

VIVEs kommunetal 2020.6: Det kommunale sygefravær steg i de to stærke vækstår før corona-krisen

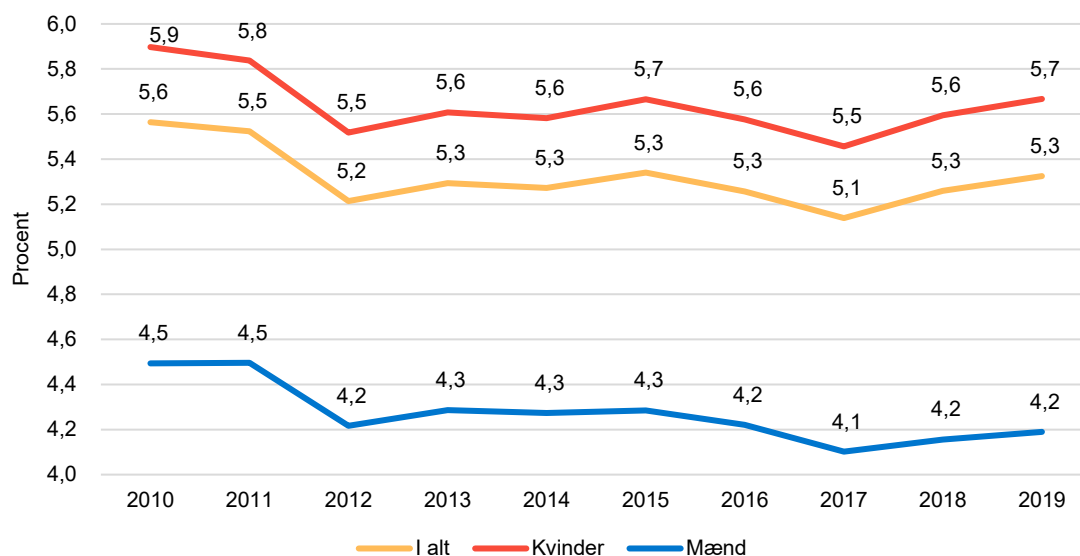
Sygefraværet blandt de kommunale medarbejdere har i mange år været højere øst for Storebælt. Forskellen er dog blevet mindre i takt med, at sygefraværet siden 2012 er steget mere vest for Storebælt.

Historien viser, at økonomiske kriser ikke blot rammer beskæftigelsen, men ofte også har en afsmitende betydning for sygefraværet på arbejdsmarkedet. Når arbejdsløsheden i krisetider stiger, falder sygefraværet typisk, mens sygefraværet under økonomiske opsving omvendt har tendens til at stige. Dette konjunkturprægede mønster i sygefraværsudviklingen genfinder vi også i kommunerne i det seneste årti. I årene efter den økonomiske krise sidst i 00'erne faldt sygefraværet, mens det i de to stærke vækstår forud for corona-krisen har været stigende. Den økonomiske krise i kølvandet på corona-krisen adskiller sig fra tidligere økonomiske kriser ved at være direkte koblet til en sundhedskrise. Om kombinationen af økonomisk krise og sundhedskrise sætter sig spor i stigende eller faldende sygefravær i kommunerne, er det dog endnu for tidligt at sige noget om.

Markant fald i sygefraværet i årene efter den økonomiske krise

Figur 1 viser udviklingen i den samlede sygefraværsprocent for de kommunale medarbejdere fra 2010 til 2019, opdelt på kvinder og mænd. Sygefraværet for både mænd og kvinder faldt fra 2010 til 2012, hvor den økonomiske krise fortsat satte sig spor i faldende beskæftigelse i Danmark. Fra 2012 til 2017 var de årlige udsving i sygefraværet mindre, mens det i de to stærke vækstår sidst i årtiet har udvist en stigende tendens.

Figur 1 Udvikling i sygefravær 2010-2019 (fraværsprocent).

Note: Fraværsprocenten er opgjort som antal sygefraværsdagsværk pr. fuldtidsbeskæftiget i procent af det samlede antal dagsværk pr. fuldtidsbeskæftiget i året.

Kilde: ECO Nøgletal og Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (www.krl.dk).

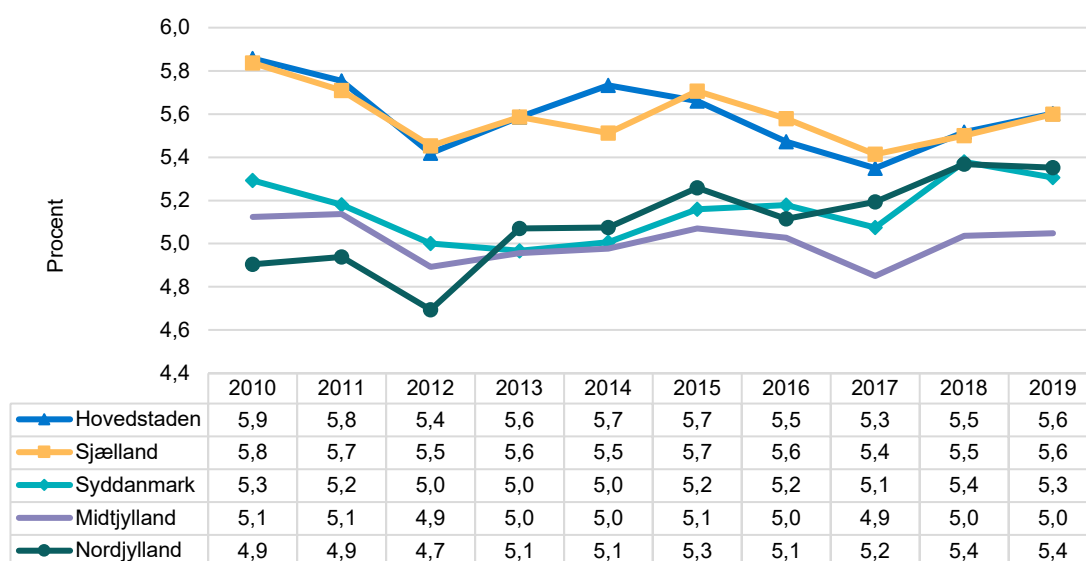
Den beskrivende analyse i dette notat kan ikke sige noget om, hvad der forklarer den udvikling og de mønstre, vi ser. Det vil kræve yderligere og mere nuancerede analyser. Det kan fx tænkes, at det faldende sygefravær i starten af perioden hænger sammen med, at medarbejdere med højt sygefravær måske i højere grad mister jobbet, eller at man af frygt for at miste sit arbejde er mindre tilbøjelig til at sygemelde sig under en økonomisk krise. Omvendt kan det stigende sygefravær i slutningen af perioden eventuelt dække over, at der i takt med faldende arbejdsløshed muligvis kommer flere medarbejdere med større sundhedsudfordringer ind på det kommunale arbejdsmarked, eller at frykten for at miste jobbet måske er mindre i økonomiske opgangstider, og at sygemeldingerne derfor sidder løsere. Udviklingsmønstret er det samme for begge køn, men på to forskellige niveauer, idet kvinders sygefravær i hele perioden ligger omkring 1,4 procentpoint højere end mændenes. Det højere sygefravær for kvinder kan fx tænkes at hænge sammen med, at kvinder har andre arbejdsfunktioner end mænd og oftere har tættere menneske-til-menneske-kontakt på fx dagtilbuds- eller ældreområdet, eller at kvinder eventuelt er mere tilbøjelige til at tage barnets første sygedag.

Medarbejdere i østdanske kommuner er mere syge, men regionale forskelle svinder ind

Figur 2 viser udviklingen i sygefraværet i kommunerne i hver af landets fem regioner. Sygefraværet blandt de kommunale medarbejdere har i alle årene været højere i de to regioner øst for Storebælt, men forskellen mellem regionerne er blevet mindre over årene. Fra 2010 til 2012 faldt sygefraværet mest i Region Hovedstaden og Region Sjælland, mens sygefraværet omvendt er steget relativt mere i regionerne vest for Storebælt fra 2012 til 2019. Ikke mindst er det gennemsnitlige sygefravær i kommunerne i Region Nordjylland steget relativt meget i perioden fra 2012 til 2019. Forskellene på tværs af landet kan fx tænkes at hænge sammen med forskelle i sygemeldingskultur eller arbejdsfunktioner. I nogle kommuner udgør børn og ældre fx en større del af befolkningen, og relativt flere af de kommunale medarbejdere er beskæftiget på dagtilbuds- og ældreområdet.

Sygefraværsprocenten i de enkelte kommuner i 2019 fremgår af landkortet i figur 4 sidst i dette notat.

Figur 2 Udvikling i sygefravær 2010-2019 efter kommunens regionsplacering (sygefraværsprocent).

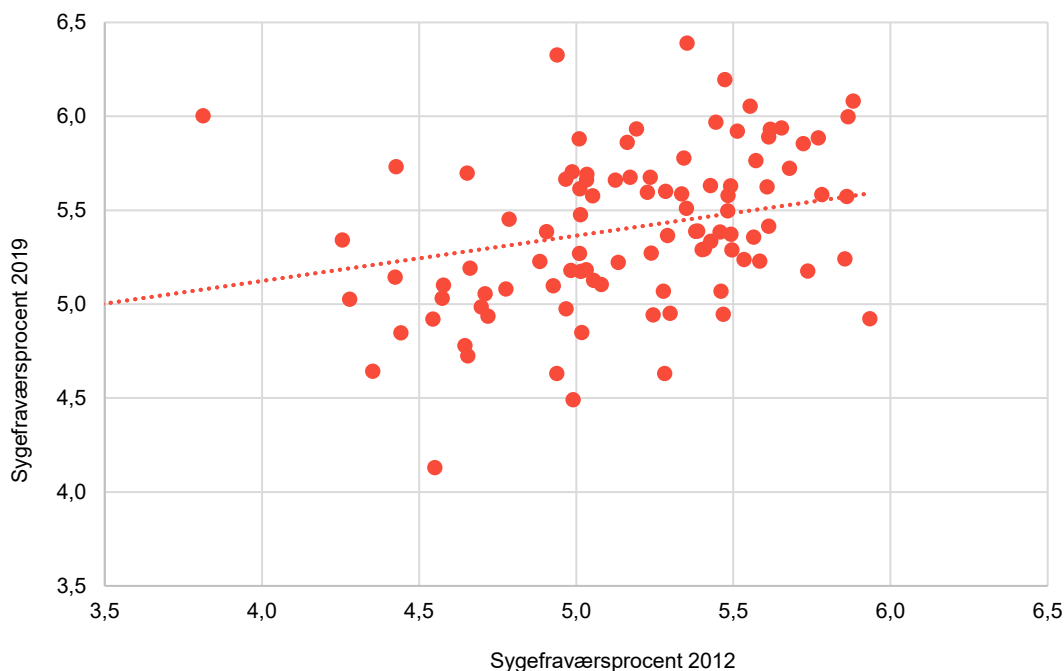
Note: Uvægtede gennemsnit.

Kilde: ECO Nøgletal og Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (www.krl.dk).

Tæt sammenhæng mellem sygefraværsniveau i 2012 og 2019

Figur 3 viser sygefraværprocenten i de enkelte kommuner i 2012 og 2019. Det fremgår, at kommuner med et højt sygefravær i 2012 typisk også havde et relativt højt sygefravær i 2019. Der er dog ikke tale om en 1-til-1-sammenhæng. I nederste højre del af figuren finder vi en række kommuner, hvor sygefraværet var noget højere i 2012 end i 2019. Det gælder fx kommuner som Gladsaxe, Furesø og Holbæk. Omvendt finder vi i figurens øverste venstre hjørne kommuner som Fanø, Læsø, Morsø, Norddjurs og Kerteminde, hvor sygefraværet steg relativt meget fra 2012 til 2019.

Figur 3 Sammenhæng mellem sygefravær i 2012 og 2019.

Kilde: ECO Nøgletal og Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (www.krl.dk).

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om sygefraværet i kommunerne fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (www.krl.dk).

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se fx tabeller om sygefravær i kommunerne:

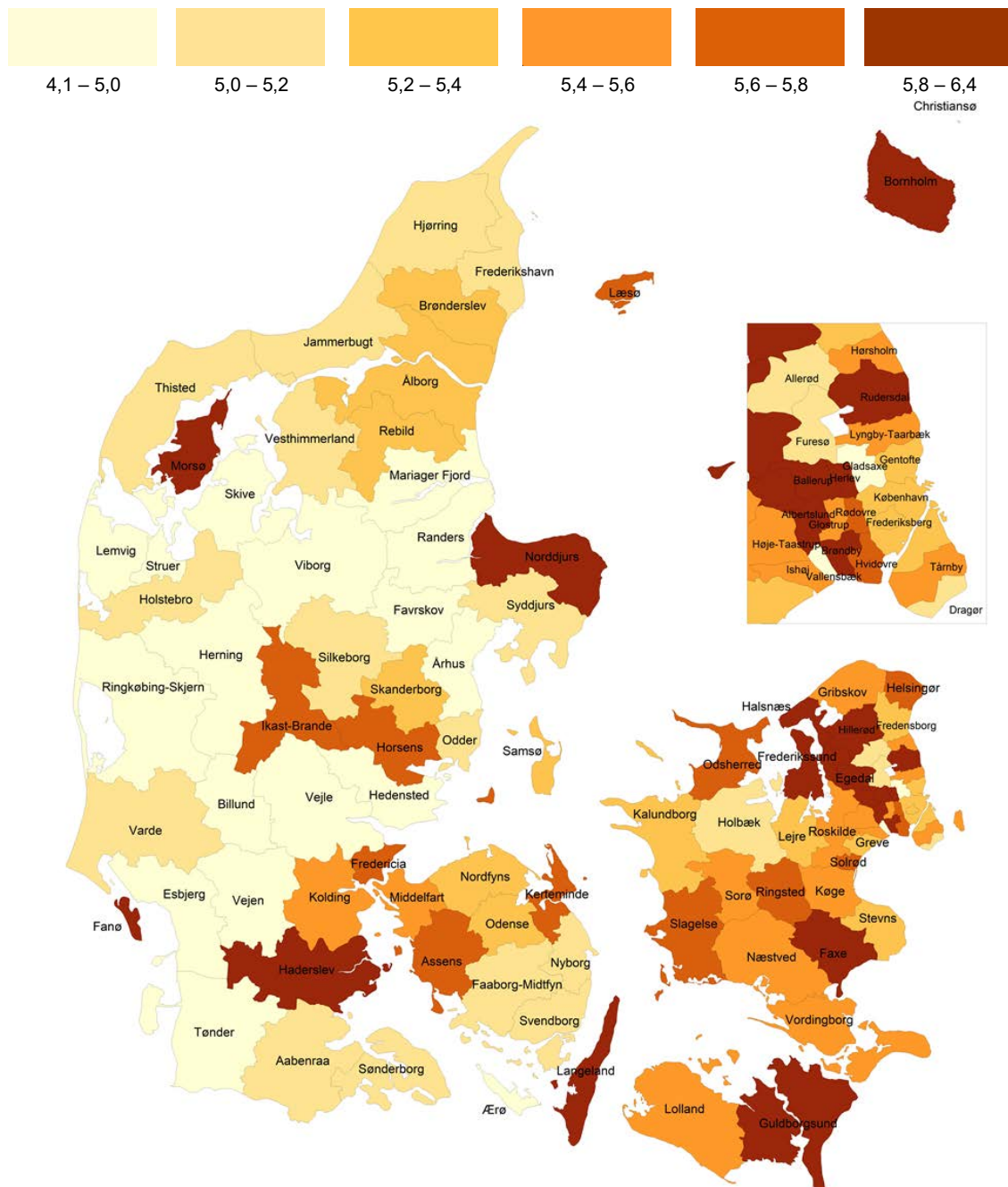
- Tabel 1.70 Sygefravær 2019
- Graf 1.71 Sygefravær i procent 2013-2019.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Kurt Houlberg, professor i kommunaløkonomi, VIVE: tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk eller Jørgen Lauridsen, analytiker i VIVE, tlf. 26 93 00 00, jola@vive.dk.

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal med henblik på at perspektivere disse. Dermed er der ikke tale om et VIVE-produkt med ekstern kvalitetssikring. Du kan modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal ved at tilmelde dig [VIVEs nyhedsbrev på vive.dk](#).

Figur 4 Sygefravær 2019 (sygefraværsprocent).

Kilde: ECO Nøgletal og Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (www.krl.dk).